

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Cekovac, radiono br. 847-849.

Tiskarstvo dr. Štipe Gjivice.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stipe Gjivice — U. nakladi tiskare J. Kimpotić i drugi u Puli — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se
„Dražbe sv. Cirila i Metoda“
za Istru

Hrvatska škola u Sterni.

II.

U zadnjem smo broju razložili, što su sve Talijani Grožnjana i Po-reča poduzeli proti ustrojenju hrvatske pučke škole u Sterni, a za otvo-renje talijanske pučke škole u istom mjestu. Priobčili smo i odluku vr-hovnog upravnog suda u Beču, izre-čenu pod uplivom i utiskom govora zastupnika zemaljskoga odbora, dra. Gambinija, koji je „ne potrebno“ dokazao, da u Sterni nema Hrvata i da oni Slaveni, koji tam stanuju, govore neku smjesu jezika, u kojoj igra ulogu i albanec i jezik. Ovakve dokaze zemaljskoga prisjednika i zastupnika zemaljskoga odbora kod spomenute razprave težilo je pobiti, jer govor i ranj s jedne strane popis puka — dakle „služ-be-n-a“, statistika — a s druge nije-govo duboko poznavanje slavenskih jezika ili po njegovu, slavenskih smjesa. Gosp. Gambini unio je dakle zaključak zemaljskoga školskoga vijeća za Istru, da se, naime, ustroji u Sterni i hrvatska pučka škola, i od-luku ministarstva bogoštojiva, i na-stave — koje je onaj zaključak odo-brilo — pomoću „služ-be-n-o-g“ popisa puka i na temelju svojeg iz-trazi-vanja i pro-čavanja slavenskog jezikoslovja!

Tako stoji crno na bijelom — ako su istiniti izvestili talijanski listovi.

Nu mi — nevjerojući Tome nevjerujući pravo-ni „službenoj“ sta-tistici g. Gambini, a još maoje njegovoje jezikoslovnoj mudrosti, došli smo na temelju najvjerodstojnijih izvida, do posve drugog zaključka, nego li g. Gambini. Evo što je na stvari.

Zupa, Sterni imala je odavna hrvatsko-talijansku pomoćnu školu, koja je, god. 1876. odlazkom zadnjeg duhovnog pomoćnika g. L. e. b. e. na prestala. Na neprestane molbe puka, želili su i kasniji župnici ili upravitelji (Germ., Pisan, Stefanutti, i Ned-ved) otvoriti pomoćnu školu u Sterni, nu molbe puka i želje dušobrižnika ostadoše neizpunjene, jer im se protivio poznati prijatelj našega školstva, preć. g. kanonik Pesante, c. k. ko-tarski školski nadzornik u Po-reču. On je, naime, izjavio, da soba neka-dasne pomoćne škole neodgovara zakonitom propisom i njegova je va-jala. Puk neka je bez škole, djeca

neka rastu u tminu i neznanstvu, jer soba, u kojoj se je toliko i godina podišivalo, neodgovara na diaku školskim propisom. Tako je sudio i odsudio kanonik Pesante, i to valjda na temelju pedagogičkih propisa, koje mi obični ljudi dakako nemožemo da shvatimo.

Od god. 1891. počelo se je ozbiljnje misliti o tomu, da se u Sterni ustroji redovitu pučku školu.

Glavarstvo občine Grožnjan — kamo spada, kako već rekosmo, Stern — odabralo je kao buduću školsku zgradu praznu kapelansku kuću i župnikovu staju, spadajuću k župnikovu beneficiju.

Mjestno školsko vijeće u Grožnjanu dugu parnicu proti finaci-jalnoj prokuri rádi župnikove staje. Financijalna prokura izgubi parnicu župnikovu staju, upišu u zemljische knjige i uzprkos izdvojenom provjedu župljana na ime: „Scuola popolare di Sterni“.

Sada se počelo raditi potajno o tom, da se u Sterni ustroji talijanska pučka škola, i to na temelju zadnjeg popisa županstva. Čovjek se mora zgroziti, kad pomici, kako se je pro-velo zadnji popis puka u onoj župi. Ali o tom niže.

Hrvatsko pučanstvo, ustalo je proti ustrojenju talijanske škole, proglašujući proti tomu najodlučnije kod svih školskih oblasti. Mnogo puta je radi toga u Sterni g. kanonik Pesante, a nekoliko puta i kotarski poglavari g. L. a. s. c. a. c. Ovi su pozivali i izpitivali župljane te ih uzmali na zapisnik, u kojem da zele imati jeziku pučku školu. Kod svake takove prigode izjavila je ogromna većina puka, da hoće školu u slatinski jeziku, nipošto u slovenskom, kako je to shvatilo i predstavio drugi prisjednik zemaljskoga odbora, preučeni g. dr. Cleve. Tamošnji puk voli se zvati Slatinić ili Slavinić, nego li Hrvati. Hrvati, jer su mu Talijani na-sve moguće načine nastojali omrziti njegovo pravo hrvatsko ime. Pučanstvo Stern poteče po staroj predaji Dalmacije, te govor dosta čisto hrvatski. Viđe Škola krovac, vitez reda maltežkoga, koji je unro god. 1533. zidao je po rečenoj predaji prvu kuću učenjašnjem selu. Glagolski spomenici navode Pre-Jerolima plovana god. 1500. i Pre-Mateja Gob god. 1537. iz Sterni.

U onoj župi, odnosno u školskom okružju, jesu, najobičnija slijedeća hrvatska prezimena: Štokova, Čugović, Damjanović, Novak, Ulenik, Buzećan, Denić, Radešić, Perić, Primožić, Rakar, Rucaj itd.

U čitavoj župi, govoriti se liepim hrvatskim narjećem. Za dokaz, koliko vrijedi „službeni“ popis pučan-stva, u Sterni i koliko imade tamo

Hrvata, a koliko Talijana, navajamo slijedeće istinitе podatke:

Talijanski govore tamo:

Jakov Petorosso, krémar i kramar, doseljen u Sternu iz Pirana, god. 1878. Sin i žena mu

govore i hrvatski, i tamo, i tamo.

Mikula Lorenzini, kle-sar iz Pirana, naseljen u Cepićima od god. 1888. Ruzumije hrvatski on i njegova obitelj.

Dominik Codo, postolar, doseljen iz Italije god. 1896. i stanjujući u Cepićima. Naučio je, i on hrvatski. Obitelj, Srebo-nich i Persejo služe se kod kuće većnom hrvatskim jezikom. Slovenac u onoj župi jest samo jedan i to Josip Umer iz Marezige, koji se je tamno-ženio, na sobu god. 1886. Udate su u onoj župi dve Slovenke, Šavrinke i to Marija Stefancić iz župe Truske i Katarina Vil-ler iz Koštobane. Udate su za naše župljane, te govore sa djecom i u obče hrvatski. Ovo je dakle ono 97 Slovenaca, koje nalazimo u „službenom“ popisu. Obitelji Sere-ni i Dalbello, doselje iz Kopra, te Persico i Fedel naseljene u Oprtija, te karnjeli Defrance-schi i Cole dan — svi ovi stanujući u Cepićima od 100 godina amo, govoru svu u kući hrvatski. Opaziti nam valja ovdje, da obitelji Petorosso, Cole dan, Codo i Persejo ne imaju nijednoga djeteta, za školu, i da sva djeca u onoj župi poznaju jedino svoj, slavinski jezik.

Glasilo, zemaljskoga odbora, po-rečko „L'Istra“ u br. 931. od 17. marta g. k. klevete bezobrazno župnika iz Sterni g. Nedvěda, podmeću-jući kriovorene 80. podpisa ili kri-ževa, na molbi za hrvatsku pučku školu u Sterni. Kad bi onaj list imao zrno pošteu, na sebi, bio bi morao prijaviti sudu, ili državnomu odvjetničtu, rečenoga župnika, radi kri-ževanja podpisa, i radi prevare školskih oblasti. Nu on je po istarsko-talijanskim običaju samo nabacio grdnku klevetu, znajući za koga piše i proti komu piše.

Dvoježičnu školu, t. j. hrvatsku i talijansku u Sterni zaključio je i u mjestno školsko vijeće u Grožnjanu u jednoj od svojih sjednica god. 1899. Djeca, sposobne za školu, imade 94, i to 42 dječaka i 52 djevojčice. Pod ono školsko okružje, imao bi jošte i pripasti i dio župe Oprtaljske (sela Perčići i Orsicé) i dio župe Završke (sela Makovci i Kortinari). Tim bi, dakako, narasao broj djece, dužne polaziti školu u Sterni.

Iz svega što do suda navedeno mo-prijava, jasno je, da bijaše zadnji po-pis pučanstva u župi Sternu posve kriovoren. Taj popis, morao je pro-vesti neki zlobni ili strastven pro-tivnik našega naroda. Takovomu popisu, nebi imale vjerovati javne oblasti. Ako njim je zbilja stalo do

Izjavi strakog vtorči i polka-e podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, stupajući na neštačku, a ne frankiraju neprimaju.

Preplaća se poštarinom stoj: 12 K. u obče, 6 K. za seljake, na godinu ili 6 K. odn. K. 3 K. na pol godine.

Izvan carevine više poštirina.

Pojedini broj stoji 10 K. koli n. Puli, toli i izvan iste.

Uredito je u naši t. u. učilištu Gjivač br. 5, te prima stranke, osim neće i svetke svaki dan od 12—12 sati prije podne.

istine i pravice, imale bi poslati na lice mjestu strogu i nepristranu komisiju, koja neka izpiša roditelje i dječju, pak će se stalno uvjeriti, da se je koli u Po-reču toli u Beču od-licovalo s budućoj školi u Sterni na posve izkrivljenim podatcima.

Istina mora prije il kasnije na svjetlo.

Iz carevinskog vjeća.

Beč, 8. maja 1900.

Sa svih strana ove polovice mo-narhije priveli su se zastupnici na-roda u Beču, koga su bili koncem zimse zapustili. Dosli su već u dru-goj polovici proljetne dobe. Mjesto smiega našli su zelenjajući se pri-rodou. U samoj prirodi našli su veliku promjenu, ugodnu promjenu. U par-lamentu samom malu su našli pro-mjenu, i u koliko je promjena, ta je promjena na gore. Stranke si stoje oštire, neprijateljske nego li onda među sobom. Onda se još ne-bijaše prekinulo sporazumnoj konfe-renciji; onda se je još u nje neku nadu postavljalo. Danas neima nit u

Današnji dan označuju vladine jezikovne osnove za Česku i Moravsku, i česka ob-strukcija.

Vladine jezikovne osnove za Česku i Moravsku.

Neću se danas baviti toliko s njimi, koliko sa govorom ministra-predsjednika dr. pl. Körbera, koji je progovorio odmah početkom da-nasne sjednice. Njegov govor odnosi se na rečene zakonske osnove, pre-dane u tiskom zastupnikom, i na po-ložaj u kojem se narodi i ova polo-vica monarhije nalaze.

Nije običaj, veli ministar-pred-predsjednik, da vlast progovara još prije prygova, čitanja koje zakonske osnove. U ovom slučaju govor, pa tim pokazuje, koliku znamenitost daje tim ospovan.

Kad nisu sporazumne konferencije dovele do sporazuma, izvedu Čehi i Njemaci u Českoj i Moravskoj, onda je vlast morala uzeći stvar u svoje ruke. Sastavila je, veli, zakonske osnove, obazirajući se na izkazane želje i zahtjeve predstavnika obju naroda, na okolnosti, u objim krimo-vina, i na državne potrebe. Zna da nije zadovoljila svim željam i zahtjevam, nešta je, kako je najbolje znala po svojoj savjeti, i neće se protiviti promjenam, koje bi se mogle dovesti u parlamentu.

Za Česku ima načelo, je dno jezičnoosti, to jest u českih okružju, imati bili jedan jezik, česki, sa strankami i u nutarnjosti, u njeničkih njemački. U mješovitim okružjima mora, dakako biti u porabi i češki i njemački jezik, bar sa strankama. U svih okružjima, može Čeh, češki,

Njemač nijemacki podavati svoje podneske. Ali je ipak razlika u jedinici i drugih. U njemačkih imalo bi se razpravljati za Čehe putem tumača, doćim činovnik netreba da znadu češki jezik. U češkim imalo bi se razpravljati za Njemece njemački, bez tumača, jer svaki činovnik mora poznati njemački. I to je ono, čim Česi nisu zadovoljni. Oni neće, da se Česka dieli. Oni, kojih pravote su ustanovali kraljevstvo, neće da imaju manje prava, nego li kasnije nadošli Njemići. Oni zahtjevaju podpunu ravnopravnost, da može naime i Čeh i Njeman traužiti svoje pravo kod svih oblasti u svih okružjih Česke kraljevine.

Za Moravsku ima vlasta načelo dvojezičnosti u cijeloj zemlji. Tamo da su oba plemena pomjesana u svih okružjih. Tu se ima rabiti posvud oba jezika — ali samo sa strankama. Nutarini jezik oblasti ima biti posvuda samo njemački. Tim nemogu biti Česi zadovojni u zemlji Moravskoj, u kojoj sačinjavaju većinu od tri četvrtine.

Primećem, da je vlasta donesla za Česku i jednu treću zakonsku osnovu, stoeću u savezu sa jezikovnom. Predlaže naime zakonsku osnovu, po kojoj bi se imale ustrojiti u Českoj o kružne vlaste, koje bi podpadale pod namjestništvo u Pragu, preuzele poslove namjestništva, i ovo olakšale.

Obrazloživ ponekle sve to ministar-predsjednik, prešao je na sve u kupa položaj.

Prije svega utvrdio je, da su državne financije u zlu stanju. Zaostaci u državnim blagajnam, da su se izcrpili za netom prošlih vlasta. Povećalo se je izdatke za vojsku, činovnike i sluge. Izdatci, da su od god. 1895 narasli skoro 300 milijuna kruna.

Mnogo je potreba, koje bi se imalo pokriti, al za odnosne svote trebalo bi privole parlamenta. A taj nalazi se u žalostnom stanju, kao što se nalaze i narodi i država. Velika monarhija u sred Evrope miruje, ne napreduje, doćim napreduju sve ostale države. Tomu se mogu rađavati neprijatelji monarhije, al moradu biti žalostni svi prijatelji Austrije. Svi njezini pripadnici da bi moralni za nju biti i obzirom na svoje narodno čuvstvo. Jedva da ima države, u kojoj bi svi narodi uživali toliko slobode, svoga narodnoga razvoja, kao u Austriji! Kod svih da se ceni narodna ideja! Kod tih pojedinih izreka bilo je jakih poklika, prigovora i rezkih; a bilo je i porugljiva smjeha, kad je ministar-predsjednik rekao, da parlament daje svakoj narodnosti zaštitu i pravednost. Vlasta, da želi uzdržati parlament, kao mjesto u kojem se može najbolje urediti i narodnostne stvari. Ona da nije vlast stranačka; njoj da je pred očima samo prastara austrijska misao pravednosti prema svim narodom. (I tu bilo je povika i buke). Ona želi i uporavljati sva poštena sredstva, da pomiri prepućne stranke. U tu svrhu moli parlament takodjer za to, da čim prije rieši predložene zakonske jezikovne osnove. Ako vlasta neuspje u svojih nakanah i onda će ona gledati, da uzdrži obstojeće ustavno življene, i neće porabiti nego onolikou punomoći, koliko joj bude nuždno za uzdržati i upravljati državu. Njodata je miliji makar i slab konstitucionalizam, nego li oblik bud kojega načina vladanja, kojim bi bili narodi izključeni od zakonodavlja. Ona se kod svih potekoča nadala, da će parlament moći raditi.

Skoro se je morao ujereni, da se bar za sad u svojih nadaha varat (Sledi)

Sastanak careva.

Zadnjih dana pisali smo opetovo o znanevanju posjeta Njeg. Velik. cara i kralja Franu Josipu u Berlinu i o sastanku okrunjenih glava i članova vladajućih kuća u glavnem gradu njemačkoga carstva.

Sav politički svjet upravo je avioči u njemačku prijestolnicu zadnjih dana proglašenja, radi onoga izvanrednoga dogodjaja. Prisutnost našega vladara svečanom činu proglašenja punoljetnosti njemačkoga nasljednika prijestolja, pobudjivala je veću rađoznalošć i veću napetost u političkim krugovima, nego li sam čin. Svakako je znao, da starac vladar nepolazi iz svoje države na daljnji put u susjednu državu jedino iz prijateljstva ili radi same udornosti do svoga saveznika i prijatelja. Svečanost na njemačkom dvoru nebijase od tolikog zamašja, a da bi njoj bio imao prisustvovati lih radi nje i uživani vlastar Austro-Ugarske. Moralno se dakle zaključivali, da će se na berlinskom sastanku razpravljati o važnih pitanjima, koja se netišu samo trojnoj savezničkoj inđubolskih odnosa objiju država. I da se je pak pretrivesalo i velika svjetska pitanja na tom sastanku, dokaz nam je i to, što su vlastari vičeli ne samo podujve međusobno i sa svojim prvimi savjetnicima, već sto su se i ovi sami sastajali i po gotovo razpravljali o zamašnih pitanjima.

Njemačko novinstvo smatra doduse boravak cara i kralja Franu Josipu u Berlinu dogodjajem, koji ima osobito značenje za samu Njemačku i za njene velike težnje, nu taj boravak mora da znači i nesto drugo, sto će tekao kasnije izbiti na vidjelo.

Za sada moramo dakako suniti o tom sastanku i o dogodjaju, koji su dosli na svjetlo, po onom, što se je čulo i vidjelo, i što je iz tajnih ili javnih pogovora između vlastara i njihovih savjetnika prodrio u javnost.

Nekom napetošću očekivalo se je obilježito zdravice, koje su si imali uzajamno izreći oba vlastara prigodno prve svečane goste. U sličnih bo prigodah daju okružjene glave odaška ne samo svojim čvrstvom prijateljstvu, odnosno i zakvalnosti, već se obično dotaknu i važnih političkih pitanja, koja su od obćenitog interesa ili koja se tiču i drugih država i naroda.

I doista na berlinskom sastanku izrečene su dne 4. te 5. pri svečanom objetu u carskom dvoru važne zdravice, koje ćemo doneti u čelosti u budućem broju i koje će naun svjedokiti, da postoji nepromjenjen i čvrsti trojni savez i da je osigurao mir evropskemu narodu.

Medjusobnim izjavanjima objiju vlastara dobiti je svjet novi doček o čvrstoci trojnog saveza, koji da će i nadalje obetati, kako utociće i besek europejskog mira.

DOPISI.

Vilenjan, 3. svibnja.

(Raspisao preotčeliku i tajniku.) Dne 30. proslog mjeseca držala se u Rovinju pred sudbenim stolom raspisava proti bivšem načelniku Radošu i tajniku Palu vršiću, obluženim, da su tobože krivotvorno izborne listine. "Oba su bila rješena, kuo što se je očekivalo, a branili su pravoga dr. D. Trinajstića a drugoga dr. M. Luginja. Da talijanske novine nebi bile toliko trubile praveci o toj raspisavi kapital, nebi se niti bili osvrnuli na nju, jer neznačne vrijednosti kol i stvari, toli i na političkom polju." Ipak su nespašeni nekoj neobičnom napetošću očekivali uspjeh rasprave i davali joj neku osobitu političku važnost. O samoj raspravi nećemo se baviti, ali ćemo konstatovati, kako su nespašeni ostali i zabeleženuti i

poraženi i pokonjeni, a to stoji jako dobro i onim nekim u Poreču i vani njega, a nejskoli Visnjancima, koji su ovom prigodom mogli otvoriti oči i naučiti, kako su Hrvati bez prikora upravljali obćenim imanjem i o zakonu se neogrili, te po kazali, kako su znali požrtvovno da vladaju u onim kritičnim okolnostima, u kojima se je radi neurednosti financa dugovno našla obćina. Da su Hrvati bili više nego sposobni da upravljaju obćenom Visnjanskom i pokazali osobitu sposobnost, kad nebi bili sami Talijanci povoljni bivšu upravu, i čudom, se čudili, kako su bili onako vrsti sa obćinom u raspolu, najbolji bi dokaz bio bio, što nisu nali ni najmanji da prigovore, što u ostalom niti nemoguće, jer činjenice dokazuju i u svakoj doba svaki može da razvidi. A to stoji dobro da znade i zemaljski odbor i političku oblast. Mi bi mida, da nam kolarska oblast protomatič, zašto je toliko zatezala, da razpisne izbore i tako uspije raspravu, da započne sa izbornim pripremama. To nam ne ide tako lako u glavu, a to nije mi nijedno svjedobno, jer što je užasila ta razprava sa raspisom izbora? Ta je razprava koristila i za nekoje od naših, koji su bili počeli povjeravati riečima naših protivnika. Onaj dan bila su posta oduvje u Rovinji Blaž Delević i Marković, Keko Dellosio i neki Diklić, neki po sapun i neki po salamar. — Kad je porečka publ. najvećim slovinom što ih je nasmila u Coanovoj tiskarni južnjala, da su načelnik i tajnik okrivljeni, a znala je za preupit, još prije nego li je bila obtužnica dostavljena, bila smo, joj prorekli, da će se prvo ugristi za jezik, sad joj poručamo, da ona uznu dozu salamara.

njemačkoj državi. Njemići su u ovom slučaju toliko iskriveni, da otvoreno priznaju, što je berlinski posjet slijajan dokaz i pretnosti njemačke diplomacije.

Utorak dne 8. t. mj. otvoreno bijaše carevinsko vijeće. Vec u prvoj sjednici predložio je ministar-predsjednik dr. Körber tri zakonske osnove o uređenju jezikovnog pitanja u Českoj i Moravskoj.

Ministar je popratio te osnove obširnim govorom, u kojem je iztaknuo važnost tih osnova i ozbiljnost položaja. Ove osnove — reče ministar — jesu ozbiljan pokušaj, da se uvede mir u državi. Postoje se konferencije za sporazum izjednake, udara, vlasta, ovim jedinim putem, koji njoj jošte preostaje. Za tim razumijećem ministar cilj: ovih osnova, koje da su izrađene na temelju jezikovne ravnopravnosti. Главно načelo tih osnova jest jedinstvo jezika. U Českoj da se dade dijeliti zemlju po jezicima, dočim to neide u Moravskoj, gdje da je potreba objiju jezika obćenita, i gdje je vlasta odlučila porabiti objekt jezika u izvanječkoj službi.

Govoreći o vladinih gospodarskih osnova, reče ministar, da vlasta odklanja od sebe odgovornost, ako te osnove nebi bile prihvacene. Vlasta, da će bili nepristranom napravim "svim" narodostima, i ova da će stiti državni ugled. Konačno izjavljuje ministar, da će vlasta poštovati ustav, jer da je taj ipak bolji, nego li onaj način jevljanja, kod kojega nesudjeluju narodi.

Česki zastupnik dr. Pačak reče, da je učezadovoljstvo medija českim narodom poraslo, otkad je vlasta učinila predložiti osnove o jezikovnom pitanju. Govornik izjavljuje, da će on sa drugovima tjerati ovdje učiniti obstrukciju i predložiti pojmenično glasovanje o dviju molbama. Njegovi drugovi predlagali su i u dalnjem tečaju sjednice takovo glasovanje, radi česa, je došlo između njemačkih i čeških zastupnika da budi učinjeni prizori. I na galerijah je njemačko obćinstvo gradio Madocelje radi obstrukcije. Predsjednik bijaše konačno prisiljen dati odpraviti nemirno obćinstvo sa galerijom.

Prva sjednica prošla je, bez da bijaše nijedna točka dnevnoga reda rješena. Na taj način zatelo je carevinsko svoje djelovanje. Obćenito nezadovoljstvo vlasta medju narodi — u svih pokrajina, u carevinskom vjeću nemože se doći do mirna i trčinjno razpravljanja, jer se hoće sa manjinom naroda vladati proti većini i na njezinu štetu. Težko je predviđeti konačno staluoj krizi u Austriji i to u parlamentu i izvan njega.

Velikačka knica u Budimpešti bila je dne 8. t. mj. svoje članove u delegacije. Od hrvatskih članova bijahu izabrani kao redoviti članovi patrijarh Branković i Kuković i zamjenikom grof Keglević.

Štolsa. Kralj Aleksandar posjetiti će svjetski izložbu u Parizu u drugoj polovici mjeseca avgusta. Vjerojatno je, da će i razkralj Milan posjetiti izložbu već krajem junija.

Bugarska. U ruševkom kotaru u Bugarskoj došlo je između seljaka do pobune. Pobunio se u svemu do 60 seoskih obćina. Posredovanjem vojske učestvovao je i nadalje ostali u Trsteniku. Da se neponove nemiri, proglašila je vlast u pet okružja malo obsadno stanje.

Austrija. Dne 7. t. mj. stigao je car Nikolaj sa caricom i djeecom iz Moskve u Pétrograd.

Ruske novine pišu, da je berlinski sastanak neće imalo uplivati na sporazum Rusije i Austro-Ugarske radi Balkana. Taj sporazum da žele sve balkanske države i da je potrebit i radi njih samih.

Njemačka. Car Vilim kani do mala posjetiti Beč, da vrati posjet caru i kralju Fran Josipu.

Njemački listovi pišu, da je berlinski sastanak okruženih glava na dugo sačuvan Europski mir. A na tom sastanku bijaše govor i o drugih važnih pitanjima, u kojih se podpuno složile oba vlastara.

Razne vesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Njeg. Veliki car i kralj Fran Josip vratio se dne 7. t. mj. iz Berlina u Beč. Još se neprestano tumaći potjeti i boravak našega vlastara na njemačkom dvoru. Njemački radikalni listovi naziru u tom posjetu nestamo učvršćenje trojnog saveza, nego i približenje austrijskoj Austro-Ugarske u Njemačkoj.

Slaveni listovi nemoju biti zadovoljni s tim posjetom, jer znaju bez dvojbe pobedu austrijskih Niemaca nad Slaveni. Ovaj posjet očajati će još bolje austrijske Niemce, koji bacaju požudne poglede preko granica svoje domovine na sjever, i koji traže pomoći i zaštitu proti Slavenom u

Krat u južnoj Africi. Englezke čete pokrenule su odlučnu akciju proti Boerom, koje nemilice progone. U viseći vojni odjela sledi Englez Boere, koji moraju pred jačim i mnogobrojnim neprijateljem izmicali.

Mjestne:

Zašlost obitelj. U Puli teže žalosna navada, da malise ne krste nekoliko danaiza poroda, nego što su drugima dati, to su ovđe godinu pā takvog nevinog bezogovida krste nakon godine, i nakon dve, drugog posla, tri, opet jednog, i za četiri, a imada i slučajeva, gdje je krste iz odmakl. pet dapaće i 6 godina.

Slučilo se tako ove nedelje, te je bilo kršteno dvoje djece, svako po četiri godine.

Dužnost je majke, da čim počme u djeletu svital razum, priči diele da zove svoju manicu i tatu, da znade, gdje stoji. Onaj što svime ravnava i sve uređuje, da znade za svog angličića čuvara, da ga uči najljepšu svagdanju molitvu: Oče nas, i druge pomjare stvari naše vjerospovijest. A pitam vas, takva majka, koja nije dala krstiti svoje diele, pitam vas, što li će sa svojim djeletom razgovarati? Djelence viđi sunce, i zvezde, i mjesec, i pliće i druge krasole, pa tko će mu o tome račun dati? Malšak po parav već pita za uzrok svega, traži tko je to sve tako uredio i zašto je tu sve baš tako a ne drugačije. A takvi roditelji, što će na setnjem i izletima govoriti sa svojom djeecom: Pa kad mojka krene u crkvu, a sinak hoće da tui sledi, to ga valjda mora objerati, ta što bi si roti tamo, onđe mu je sve tudje i nepoznato, o tome mu jošte niko nije govorio. A liepo je tamo siroti, liepo, a oni koji bi najprije morali paziti na tvoj uzgoj u nevinim tvojim godinama, pôlako, te eto pripravljuju za lupeza i bangaloza, te će jednom roditelji uzdahnuti: al kako to, da je naš sin tolik lopov i ne pozna Boga ni Marije! Perditio vestra!

Prema tome nije nit' čudo, da je novi naraštaj bez vjere i čestava za lepim i uživšenim. Kako tko sije, onako i žanje.

Nesreće na moru. Pred nekoliko dana nasukala je kod ulaza u puljsku luku braceru „Vie na“ te potonula, prekucer pako u lovio je nevrćim piranskog braceru „Istriana“ na putu iz Medulinu u Pulu te ju sunilo proti kopnu kod Porera i razbilo. Momčad se je spasila.

Pokrajinske:

Ostavka (?) zemaljskoga kapetana za Istru. U jednom tršćanskom talijanskom listu od prošloga ponedjeljka, čitali smo, da se prouci glas, da je zemaljski kapetan za Istru, g. komendant g. Mate Campitelli dao ostavku. Uredničtvu onoga lista dođalo je doduše onoj vjesti, da njoj za sada nevjerojuje, no koji pozna pobliže odnosaje g. Campitelli - napram članovom zemaljskoga odbora i napram članovom većine zemaljskoga sabora, nebi se ni najmanje zatudio, kad bi se ona vjest obistinila.

Ako se k tomu uvaži visoku starost g. zem. kapetana i njegov uzdrman položaj, nezadovoljstvo njegove stranke, neće nikoga iznenaditi ako on u istinu dade ostavku.

On uvidju valjda i sam, da su preslabe njegove sile za onako težko i odgovorno mjesto, za koje doduše nije imao nikada dostatno potrebitih svojstava, među koja spada u pravom redu poznavanje i drugoga zemaljskoga jezika.

Iz Labina pišu nam 8. t. m., da su radnici u karpanskom rudniku postave ostavili radnju, jer da im gospodari nehtjede uslišati opravdanih molba za površanje kućavne plaće.

Glasalo se, da će vlastnici rudnika djela posve napustiti i rudnik zatrivoti, nu to se neće obistiniti, jer nebi bilo samo na škodu radnika, već bi također i gospodari prtrpili još veću štetu.

Mi se nadamo, da će ipak konačno

doci do sporazumljena te da će popustiti koliko se dade i radnici i gospodari, pak da će se nastaviti posao u rudojku na korist i zadovoljstvo obju stranaka. Oblasti pozvane su u prvom redu, da posreduju između prepričanih stranaka, jer je i u njihovom interesu, da se u rudojku posloje, da si zasludi kruh više stotina radnika, i da se na mjestu uzdrži mir i red.

Pozor! Mismo u zadnjem broju upozorili narodne obnike širom Istre na okružnicu finansijskoga ravnateljstva i ravnateljstva pošta i brojjava u Trstu na podredjene in oblasti u Istri, u pogledu jezika na napisih, tiskovinah i pečatih.

Tu vresti cipili smo iz lažliberalnog glasnika tršćanskih židova, koji je još kako je poznato u tjesnom savezu sa svimi javnim uredi, jer on prvi nanjuši svaku novost, bilo crkvenih, autonomnih ili državnih oblasti. U Trstu negovori se, uzaudi, da je taj listić u većima uzkoj, svezi sa najvišom državnom oblasti.

Bijasno dakle osvijedočeni, da je ona vresti istinita, kad ju donaša list, koji uživa milost tako visokih krugova. I nismo se prevrili.

Rečeni list nije bio prvu svoju vresti samo potvrdio, već se je dapaće u dvi brojevih uzastopice na nju pozvao i o njoj se obiširno razkodakao.

Pod naslovom: Pozor! pozivaju on svoje većne u Primorju na odpor protiv novotariji, koju uvađaju e. k. oblasti, darujući ju kao povlasticu nikad do statno sitim Slavenom.

Nije došao — viće „židovčić“, što je vlasta darovala Slavenom gimnaziji i pravnicu u Pazinu, Što se u talijanskih (12) gradovih Primorja šire i šepire njemački ili slavenski napisi na c. k uredi; što su puni javni uredi hrvatski i slovenski tiskovina, već se hoće sada ovom novatajnjem vredjati čuštvo Talijana i običnosti i tiderne značaj talijanskih pokrajina. Mi doduše neznamo gdje su u Austriji te talijanske pokrajine, premda smo učili i poviesti i zemljopis i statistiku bar onoliko, koliko i dotepljeni medju nas židovi oko onoga listića, već znamo nasuprot po službenih knjigah i podatcima, da obitava u tih umislenih talijanskih pokrajinah ogromna većina hrvatskoga i slovenskoga naroda. A ta većina ima pravo po božjim i pisanih zakonih, da se služi svojim jezikom u svojoj domovini u svih javnih uredih, bez obzira nato, da li je to pravo i drago lažliberalnim obrezancem.

Malo „židovče“ hoće, da pripravi svoje, vjerne na odpor proti eventualnom uvedenju jezikovne ravnopravnosti na postati i poreznih uredih u Istri, kao što je baš on u svoje vreme izvazao odpor proti dvojezičnim tablam na sudovih. Dodje li, dakle da nemira i do izgreda, kakvih je doživila naša Istra upravo usled bezdušne agitacije bezstrannog „židovčeta“ znati će se gdje valja tražiti moralnoga krijeva,

Crkva u Smoljancima. Ministarstvo bogostovija i nastave podarilo je crkvi u Smoljancima, podignutoj požrtvovnosti tamošnjeg pučanstva, 200 kruna.

Iz drugih krajeva:

Na prolazku. U ponedjeljak, bijahu u Trstu narodni zastupnici na državnom saboru u Beču gg. dr. Laginja i prof. Spinetić, da se pogovore sa prijatelji o položaju. Istoga dana na večer odputovale obojica u Beč, kamo ih prati ljubavnički izborniki i istomisljenika i vrueća zelja, da bude njihov trud i njihovo poštovanje ovjenčano najboljim uspjehom.

Konstituiranje zastupstva grada Trsta. Novoizabrano zastupstvo grada i pokrajine Trsta, imalo je do sada tri kratke sjednice. U prvoj sjednici bijahu izabrana dva odbora, koja su imala pružiti izborne spise, te zastupstvo podnijeti izvješće o tom, da li su izbori u redu obavljeni. Jedan od tih odbora, proučio je spise o izboru u gradu, drugi o izboru u

okolicu. Slovenski zastupnici tršćanske okoline nebjahu izabrani u ni jedan od tih odbora, premda bi bilo u redu, da je bari jedan izbran u odbor za verificaciju zastupnika u gradu.

Na drugoj sjednici izvestili su odbori u tom smislu, da bijahu svi izbori u redu i zakonito obavljeni, te predložile, da se sve izabrane odobri, što se i dogodilo. Treća sjednica bijaša sazvana za izbor načelnika i dvojice podnačelnika.

Na početku sjednice polozile svi zastupnici svecano obećanje u ruke c. kr. namjestnika g. grofa Goissa.

Prije nego li se prislo na izbor načelnika, bijaše stavljen i prihvaci, prešni predlog, da se podlije šestorici novoizabranih zastupnika gradjanstvo. Među tim nevimi gradjani, nalazi se i novi načelnik, radi, kojega bijaše valjda i stavljen predlog. Ostali novi gradjani jesu pripadnici talijanske stranke.

Prešav na izbor načelnika, dobi 50 glasova, predloženik progresive stranke, odvjetnik dr. Scipio Sandrinelli. Za njega glasovali su i članovi demokratske stranke te zastupnici okolice. Dve glasovice bijahu, čiste t. j. ona novoga načelnika i ona, odstupajućega načelnika, dra. Domperia.

Vedenom glasova bijahu izabrani podnačelnici i to i dr. Mojzes Luzzatto, a II. Edgard Rascovich; prvi je član progresive, drugi demokratske stranke.

Feldmarschall. Naš je kralj za svoga poljoda u Berlinu imenovao njemačkog cara Vilima feldmarsalam austro-ugarske vojske. Odkad je g. 1895. umro feldmarsalam nadvojvoda Albrecht, nije vojska naše monarhije imala feldmarsala. Za 52-godišnje vlade našeg kralja, bilo je u vojski naše monarhije 13 feldmarsala, te je po tom car Vilim 14 feldmarsala. Ti su feldmarsali bili: vojvoda Artur Wellington, nadvojvoda Ferdinand Karlo od Este, nadvojvoda Ivan, grof Josip Radetzky, Blaskomiljan baran Wimpffen, barun Ignac Lederer, knez Alfred Windischgraetz, grof Laval Nugent, knez Ivan Paskievic, grof Eugen Vratislav, barun Henrik Hess, nadvojvoda Albrecht, i knez Edmund Schwarzenberg.

Iz blažene zemlje. Pred porotnim sudom u Italiji vodila se parnica, koja je svojom predigrrom i pojedinkosti kadra pobudit i u dalekom svetu živo zanimanje. Dne 7. avgusta g. 1891. ubijen je iz puskine u blizini Bassana kod Sutrija (pokrajine Viterbo) sedamdesetodobni posjednik Salvatore Pezi, koji je ostavio dva odrasla sina i kćer. Stariji sin umorenoga, svećenik Gratiliano, bacio je sumnju umorstvu na nekog vjerovnika svog oca Fantinija. No sumnju se pokazala neosnovanom, te je Fantini nakon deset dana затvora pušten opet na slobodu. Međutim su težki znakovi stvarnije pali i na sve troje djece, koja su pritvorena, ali usliđe pomanjkanja dokaz u nakon dvomjesečnog zatvora opet puštena na slobodu. U aprilu godine 1892. budu na opetovanu prijavu Gratiliana Pezia затvoren: lovac Leone Valle, načelnik Antonio Benedetti i občinski tužnik David Pellegrini. Premda su, sva trojica, najodlučnije tvrdila, da su neaktivni, osudila ih je porota, posto je zamjenik državnoga odvjetnika Cavalli svom silom podupirao opbužbu, i to prvo na doživotnu tamnicu, a drugu dvojicu kao sukriće na trideset, odnosno osamnaest godina zatvora. Svi pravni ličkovi bili su zabačeni, te su rečena trojica nastupila zatvor, ali nisu prestala naglašavati svoju nekrivanju. 10. julija godine 1896. priznao je svjedok Cetomidi na smrtnoj posteli, da je na nagovor starijeg Pezina lažno svjedočio pred sudom. Isto je izkazao i njegov sin, te druga dva svjedoka, jer ih je Pezi prevario. To je potaklo novog državnog odvjetnika Paciochia i izražnog sudca Bordonna, da povедu ponovnu iztragu. 15. aprila 1898. bude uhapsen Gratiliano Pezi kao naručitelj u mortvstvu i sedam svjedoka, radi lažnog

svjedočanstva, kao sukrići, a napokon i drugi brat i sestra, i neki Patricelli kao naručitelji. Svi su ti stavljeni pred porotu. Izkazima mnogobrojnih svjedoka dokazano je lažno svjedočanstvo upašenika i ujedno, da ih je na lažno svjedočanstvo zaveo Gratiliano Pezi i njegovi sukrići. Kako god je žalostan taj pojav, još nam se se žalosnije pokazuje ponasanje redarstvenih i sudbenih činovnika, te državnog odvjetnika u toj dugotrajnoj sjednici.

Povjerenik javne sigurnosti Canilli pripovjedio je, kako je težimi progoni bio izvrgnut, jer je izjavio, da su osudjenici nekrivi. Zamjenik državnog odvjetnika nazvao ga je za to lažcem i zaprije mu uapšenjem. Podprefekt ga je prislio, da iz svoga izvješća sve izpusti, što je bilo u prilog osudjenim, a teretilo osumnjičenog Gratiliana Peziju. To je sve bilo u prisutnosti nadzornika redarstva Antoniazza, koji je na sudu, suočen sa Canillijem, potvrdio njegov izkaz. Međutim se našlo i u njegovu prvočitno izvješću sa izkrizanimi mjesti. Nadzornik redarstva, Antoniazzi, izkazao je na dalje, da je g. 1891. predao zamjeniku državnog odvjetnika Cavalliju prijavu, kako su braća Pezi zlostavljali svoga ujaka. Taj je spis bio priložen spisom u parnici proti Valliu i drugovom, ali je izbačen i nadjen u kuću udrugovne državnog odvjetnika, a da parnica o tom slučaju nije povedena. Jedan od svjedoka u parnici g. 1894., zapovjednik karnabinera Fallini, izkazao je, da mu je tadašnji kapelan Cicco zapovjedio, da šuti o izpravci u izvješću Canillieu. Tako se već nekoliko dana redal pred sudom izkazi, koji u crnom svijetu prikazivala rad javnih činovnika, a više je puta došlo u sudnicu do vrlo žalostnih prizora. Vrhunac senzacije postigla je parnica pako, kad je svjedok Alfonsi izkazao:

„Oružnik Fallini i poručnik Scarso zaprijetili su mi tamicom, ako ne svjeđam, kako su mi naložili, a pop Gratiliano obećao me za lažan izkaz kneževski nagraditi, ali mi nije ništa dao“. Na to je kleknuo pred tri nevino osudjenu kažnjjenjima radi tog umorstva, te ih potresnim riječima umolio za oproštenje, što im je svalio na glavu svojim svjedočanstvom tako veliku nesreću. Posred slobogn gibanja občinstva upitao je sudac Fallinia: „Pa zašto su onda braća Pezi, željeli, da ta trojica budu osudjena?“ — Jer je Luigi Pezi umorio oca. Ja sam čuo, gdje je Gratiliano Luigiu u svadij jednom dobro: „Hoćeš li i mene ubiti, kao što si i otca?“ Taj izkaz ošinuo je tako „vredn“ braću, da su postali nesposobni za daljnje preslušavanje, ali je ujedno unio u parnicu novo svjetlo, te su nevino osudjeni bili pušteni na slobodu, a braća Pezi i sukrivci osudjeni na 20 i manje godina tamnice.

Društvene:

Hrvatsko akad. društvo „Sloboda“ u Gradeu izabrao je na svojoj prvoj glavnoj sjednici dne 5. Svibnja 1900. sljedeći upravni odbor za ljetno polugodište: Predsjednik: stud. phil. Mučalo Ante; Podpredsjednik: cand. iur. Ghetaldi pl. Nikša; Tajnik: cand. iur. Čulić Josip; Blagajnik: stud. med. Štrečaj Gjuro; Knjižnjac: stud. phil. Bujas Ramir; Gospodar: stud. iur. Stipanović Ernest; Revizori: stud. med. Večerina Livije, stud. iur. Lettis barun Rev; Časni sud: stud. med. Hester Bogdan, stud. phil. Zekan Božo, stud. iur. Kirigin Angio.

Razni prinosi:

Podražnica sv. Cirila i Metoda u Vrpolincu primila je: Na dan vjenčanja gosp. Vjekoslava Blagar sa gđicom Marijom Tumpić, sakupila se sveta od K 12. V. č. g. Anićić Josip, uprav. dekanata u Oprtlju, poslao na dat K 5. g. Ziganto Ivan pomer, kapelan, K 4. Dignute jedne srčeve... K 5. V. č. g. Ellner Ante župnik, daruje prvi komad od K 5. Na dan držane skupštine; Marelja Anton K 2. Č. g. Barbić Miho K 1. gosp. Poštić Josip K 1.

Gospodarske:

Škropimo vinograde i Loza se je zazelenila listom; evo nam svetoga Dujma na pragu; braćo težaci, prisjepila je doba, ruke ne posao, te poškropite čim prije vinograde! Neka niklo ne govori: tko zna, da bolesti ove godine ne bude! Kiga su neprestano padale za više mjeseca i sada se gotovo svakog dana nebo narači, te porosi. Vlažno vrieme povoljno je za tu bolest (peronosporu), u pamet dake! Svi na posao! Da ikogod kašnje ne zakuka zbog svoje ljenosti i nehnjnosti! Obznanjen, spašen!

Korist kokoši u voćnjaku: Kokoši mogu da budu voćnjaku od velike koristi. Kao što je kokoš veliki štetočinac u povrćnjaku i u cvjetnim nasadima, odkuda ju svatko goni, i to s pravom, radi njezina neobudzana čeprnja, tako je njezin boravak u voćnjaku veoma koristan. Ima ih dapače, koji vele, da nebi smio biti ni jedan voćar bez kokošnjaka. U čem se dakle sastoji taj koristi rad kokoši u voćnjaku? Evo odgovora: Kokoši neutraliziraju sabiru i tamane grčice, crve, kebre i drugu gamad. One nadalje tamane ličinke i gusjenice, koje pomjivo traže i nalaze, pa tim načinom oslobode ove voćke i ciele voćnjake od hiljade neprijatelja, koji bi im mogli silno nahudit.

Lovranske pačuharije.

Lovran je beli grad
Nopak su mu vrata,
Nutre ni nijednega
Poštenega fanta.

Ovako se je nekada pivalo puli nas, dokle je još bil Lovran — Lovran — a ne Laurana i dokle naše mesto ni još bilo „la patria de Rossetti“. Sada je sve drugače nego prvo, sada se piva ale „Marameo“ — Kukuma in azeo — ale „Fazzo l'amor se vero“ — ale pak „Ti me struchi — Ti me strachi“ i ča j znam, kako se sve zovu kancuneti, ke se danaska pivaju po Lovrane. Ale nekada? ih, kako je ono bilo lepo! Se spamećuju one lepe hrvatske pismice, ku smo kada smo još ono na fraj hojevali pivali našim frajericam pod ponestrum:

Ti si rajske cvijet
Da te ljubi svijet,
A najviše ja
Ljubzana moja.

Ca ni ovo bilo lepo, à? Za pravo reć, ona prva pismica mi se paru nekako malo preostra, zuć ako i smo mi drugi Lovranci kadog i ča će Bog — ja sva-kako mislim, da će se na našem meste naće još ki ta „pošten fanta“ k vratniu — bi slabo bilo, da ne bi bilo tako. A kako se je dunke i zač se je onako skomponilo onu pismicu? Pokojna moja noma mi je povedala, da je to ovako bilo. Neku črnu, črnu žensku va Lovrane dokle je još bila divojka (a bila je i onput črnu kako i sada — baš kako vrag s pakla i grdo je gledala i uvek se lajala — jušto kako i sada), dunke kad je ta črna ženska bila još divjaka — namurala vam se je ona — ogonite na kega? Na Kukumu. Ma Kukuma je šal kade j' bilo beći — pak je brižna črniča ostala z dugim nosom. Onputa se je namurala bila na Blejamina — na Blejamin akо ima danas pokle je va potestarije — velik trbuh — onput je imel jedno malo malo sreć — i jako delikato srce, va ko ni nikako mogla poč ona: črna glavina nase črne ženske. A sporadi tegu ona se je silno rastužila, plakala je dan i noć. Ona je zgubila i veru va celi svet i va sve lovranske mladiće — pak je zato i skomponila onu pismicu onako, i da njim se osveti rekla je, da va Lovrane ni nijednega poštenega fanta.

Onputa je to pivala hrvatski — a sada ne bi tako. Tempora mutante — rekao bi stari Tončić — odkada je Lovran postal Laurana i patrija ponješana sa polovicom Kathreinerove

d.e. Rossetti — od onputa se i ona obrnula i postala talijanka. Da bi danaska morala, pivat onu svoju pismicu, ona ju ne, bi više pivala onako, kako je napisana na počeku od ovih pačuharij, nego bi ju pivala ovako:

Laurana je una bianca città
Nopak ghe sta le porte
Drento non ze bianka un
Onesto fante.

* * *

Ne biste verovali, kako se sve to va Lovrane menjalo — Boži mi — sve kako na letiro — a' ful' s'pid! Ča je dočera bilo Lovran — danas je već Laurana — ča "Opric" — to je Oprino — Kraj, Riva; Poljane, Pijana; Tulisevica — no kako su ono krsili Tulisevicu? Negi ki bi držali sve te talijanske nemotortije va glave! Bože moj, a kako te pak krsili Kožlinu, Černikovjak, Kuk i sto drugih mesti okolo Lovrana? Za pravo reć, kuk je lahko prekrstil na talijanski: Recite kuk i još umā — pak imate talijansku besedu: Kukumā. I va saniem Lovrane su dva mesta, ka se još žvu po hrvatski, to je Gorica i Ravniča. Rozmini biva na Gorice — a neka druga persona, ku on dobro pozna — va Ravnicu. Kad bi oni dva oteli, da jedan drugemu pišu list, oni bi ga indicali ovako: Ona bi napisala: Al freschissimo sior Rozmini

Laurana

Piazza della Montagna

fu Gorica.

A on bi pak ovako:

Alla preziosissima signora Cestellino

Laurana

vicolo della Pianura

fu Ravnica.

Ovako bi oni jedan drugemu pisali — to se zna samo onputa, ako bi pisali slovi a ne z lumeri — kako je ono njihova navadica. I tako Montagna i Pianura.... Kako vidite — sve se pul naše Talijan i va Lovrane menjala — samo još se ni, vredna promenit ona njihova talijanska črna pamet — ki još varek tvrdi stoji, kako i oni njihovi nekadanji rođaci.

Barba Tončić.

Dalmatinska pisma.

II.

Nastavljujući, pabirke o dalm. saboru nemaju se mimoći, a da se ne osvrnemo na raspravu, kojoj je dio povoda posao Ferrier. Ovaj se je kano sudac poslužio hrvatskim jezikom, da sastavi popratno izvješće u pravdi, koja se je skroz razpravljala hrvatski, usled česa je g. predsjednik prizivnog suda dalmatinskog izdao poznutu okružnicu o porabi talijanskog jezika kao nutarnjeg na sudu. Zastupnici Blanić i dr. Trumbić prikazali su svaru saboru u cijlini i iznigli na pretris pitanje o jeziku, pobijajući spomenuto okružnicu. Kad je dr. Trumbić prekorio narodnjake, sto se nijedan od njih nije zausteo za stvar, premda svima poznata, onda je dr. Ivčević ustao i temeljito pobio dr. Giljanovića, zastupnika talijanske stranke, koji je brano porabu talijanskog jezika u sudovima i neke odredbe, izdane samo za prizivni sud, protezen i na sve sudove, te je dr. Ivčević dokazao, kako je samo od običaja ostao talijanski jezik u porabi a ne usled kakvog zakona, koga niti ne obstoji, u tom pogledu. Osvrnu se je na cijenjicu, kako vlada uvadja njemački jezik kod političkih i drugih ureda u Dalmaciji, te što se svakoga nešto začudilo, dovršio svoj govor zahtijevajući od vlaste da time prestane. U obči se je mnogo reklo sa sviju stranu, ali ništa tvarnog poduzeo. Lično je, da se u saboru iznesu i raspravljaju takove stvari, ali se hoće da se energično posreduje i nešto ozbiljnog i stvari.

,Koga budnog rujna, srsta zora, tomu kuća dobro stajat mora“, ne znaci samo, da se dnevni posao mora ranj započeti, već da se također ima obaviti u povoljnijom duševnom i tjelesnom razpoloženju. O kako nas n: pt. rečeli rukac! A i ne voli baš nitko prije kave početi raditi. Očiti znak naravi, da ogladnjelom tielu u njegovoj prvoj potrebi valja pruziti zdrav, ublažujući i hrany napitak. Nakon svih pak pokušaja i izkušnja u stohiljadah obitelji dokazalo se je, da je u tu svrhu najprikladnija zrnata kava.

Kneippove sladne kave. Ovako se zaista dobiva prava pravčata obiteljska kava, koja svim prija, koja svima dobro čini i koja se neprestano sve to većom obilježenošću pije Kathreinerova. Kneippova sladna kava, dobiva se svadje, nu, ipak prava samo u poznatim Kathreinerovim omotima, pa zato neka se ovi učivi i posuđiva zahtijevaju i sami ovakvi preuzinu.

Na prodaju je:

KUĆA

u Pali,

Via Muzio, br. 32.

Uvjedi prodaje dobivaju se u istoj kući

Prsti caj sa „Ucke-Gore“
Izvrsni domaći liker proti
kašlju, nahladi ili prsnom
kataru, proti hrapavosti i
promuklosti grla.

Cijena 25 novčića.

Glavno skladiste:

Ljekarna L. Ghersetich,
Volosko — Istra.

Obavite se u svakoj Ljekarnici.

OGLAS.

Moje škropilnice proti peronospori jesu
uvijek još najbolje od svih ostalih, te ponajviše
priljubljene, stoga ih mogu mirnom svijesti pre-
poručiti svima.

Dobivaju se u skladištu strojeva tvrdke

SCHIVITZ & COMP. u TRSTU,

sa svime skupa, za K 18, ili pak pouzećem poštom prosto
poštarine K 20.

ZIVIC, infir.

Rodoljubi!
Kupujte samo Cirilo-Metodijske žigice!
Dobivaju se kod
A. Žnidarsić, Via Sissano 9 u Puli
na debelo i drobno.

Istarska posuđilnica u Puli,

registrana zadružna na ograničeno jamčenje.

Zadrugari pozvani su na
IX. red. glavnu skupštinu
u nedjelju dne 20. maja 1900

u velikoj dvorani „Istarskog Sokola“
u Puli, u 10 sati prije podne.

Dnevni red:

1. Izvješće i obraćun za upravnu godinu 1899.
2. Izvješće nadzornoga odbora.*)
3. Odluka o porabi čistog dobitka.
4. Izbor starešinstva, nadzornog odbora i družvenog suda za vrijeme do jedanjest redovite skupštine.
5. Što, koji predloži.

Opazke. — Na skupštini treba da je zastupana barjem jedna desetina svih zadružnih dijelova. Za slučaj da ne bude toliko zastupanih, biti će skupština isti dan popodne u 3 sata, bez obzira na broj. Svaki zadrugar može ovlastiti pismeno drugoga, da ga zastupa na skupštini.

PULA, dne 9. maja 1900.

Starešinstvo.

*) Od nadzornoga odbora odobreni, obraćuni za godinu 1899. izloženi su na ogled zadrugaram u družvenoj pisarni (Via Giulia, 5).